

MASARYK UNIVERSITY FACULTY OF LAW

Bakaláři

Vnitřní správa

Vnitřní správa

- 1. Zabezpečení osobního stavu obyvatelstva
- Matriky, jméno a příjmení
- Evidence obyvatel
- Občanské průkazy a cestovní doklady (zák. č. 328/1999 Sb., zák. č. 329/1999 Sb.)
- Cizinecké právo
- Státní občanství

Vnitřní správa

- 2. Právo shromažďovací a sdružovací
- (zák. č. 84/1990 Sb., a zák. č. 83/1990 Sb.)
- 3. Archivnictví
- (zák. 499/2004 Sb.)
- 4. Územní členění státu, státní symboly a sčítání lidu
- (zák. č. 36/1960 Sb., zák. č. 3/1993 Sb.)

Organizace vnitřní správy

- Ministerstvo vnitra (zák. č. 2/1969 Sb.)
- Kraje - krajské úřady
- Obce - obecní úřady obcí s rozšířenou působností
 - - pověřené obecní úřady
 - - obecní úřady
- Celní správa, Policie České republiky apod.

Matriky

- Zák. č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení
- Vyhláška MV č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zák.č. 301/2000 Sb.
- Zák. č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zák. č. 94/1963 Sb., o rodině
- Zák. č. 99/1963 Sb. o.s.ř.
- *Wagnerová Gronwaldtová Petra, Morávková Jitka, Statusové věci občanů, Aspi Wolters Kluwer 2009, ISBN 978-80-7357-447-5*

Vymezení pojmu matrika

- *Z lat. matrix - kmen*
- *Původně církevní matriky (farnosti) x Josef II. - veřejné listiny*
- Matrika je státní evidence narození, uzavření manželství, registrovaných partnerství a úmrtí FO na území ČR, a státních občanů v cizině

Vymezení pojmu

Druhy

- Matrika narození
- Matrika manželství
- Matrika registrovaného partnerství
- Matrika úmrtí

Vymezení pojmu

- Zvláštní matrika - matrika, do níž se zapisují matriční události, ke kterým došlo u SO v cizině
- - *narození a uzavření manželství vždy*
- - *zápis na základě údajů cizozemského matričního úřadu (MS) překlad hradí matrika*
- - *žádost o zápis i na zastupit.úřadě*

Struktura

- **Knihy** - svázané tiskopisy a jmenný rejstřík
- **Sbírka listin** - listiny (převážně veřejné), které tvoří podklad pro matriční zápis, jeho změnu nebo opravu (př. rozhodnutí soudů nebo správních orgánů)
- - vede se zvlášť pro jednotlivé knihy (rok)
- - zápis se provádí z úřední povinnosti

Vymezení pojmu

- Matriční doklad - výpis z matriční knihy, který obsahuje údaje nebo potvrzení o údajích zapsaných v matriční knize. Jedná se o veřejnou listinu.
- Matriční událost - skutečnosti rozhodné pro matriční zápis (narození, uzavření manželství, registrovaného partnerství, úmrtí, ale také určení otcovství, osvojení apod.)

Matriční doklad a matriční událost

- není stanovena lhůta pro jeho vydání - bezodkladně po provedení zápisu
- vznik matriční události - zápis
- názvy obcí, okresů - současný název
- po zápise skutečnosti, které zápisy mění a doplňují
- (určení otcovství, osvojení) x ale ne např. změna příjmení rodiče (ale praxe připouští)

Funkce matriky

- 1. Registrační
- 2. Evidenční
- 3. Osvědčování
- 4. Listinná

Knihna narození

- Matriční událost: narození FO (zapisuje se podle místa narození, jinak kde byla nalezena x dopravní prostředek - vyložení)
- - hlásí -zdravotnické zařízení (3 pracovní dny)
- - lékař (3 dny)
- - matka (3 dny)
- - osoba, která se o narození dítěte dozvěděla (3 dny)
- *Pozn. Pokud není známo datum narození, určí jej soud (spolupráce s Policií ČR)*
- *jméno matky se nezapisuje u utajovaných porodů*
- Matriční doklad: rodný list

Jméno a příjmení

- jméno volí rodiče souhlasných prohlášením (do 1 měsíce)
- jinak soud (zapsáno“ neurčeno“)
- možno volit dvě jména (u cizinců i více)
- Nesmí být zkomolené, domácké, zdrobnělé
- Sourozenci -plnorodí

- příjmení - dohoda rodičů při uzavření manželství
 - - dohoda při určení otcovství
 - - příjmení matky
 - - pokud není dohoda, určí jej soud

Knihy manželství

- Matriční událost: uzavření manželství
- - zápis se provádí na základě protokolu o uzavření manželství (vyhotovuje matriční úřad (manželé, svědci a oddávající a matrikář) nebo církev)
- Matriční doklad: oddací list

Knihá registrovaného partnerství

- *Zák. č. 115/2006 Sb.*
- Matriční událost: uzavření RP
- - podkladem pro zápis je protokol o prohlášení a veřejné listiny
- Matriční doklad: doklad o partnerství
- *Matriční úřady - vyhl. 300/2006 Sb.*

Knihá úmrtí

- Matriční událost: úmrtí FO
- - podkladem je list o prohlídce mrtvého (vystavuje lékař a úředně tím ověřuje smrt FO, do 3 pracovních dnů má oznamovací povinnost)
- Matriční doklad: úmrtní list

Organizace

- Matriční úřady - obecní úřady pověřené vedením matričních knih a úkony zabezpečované v souvislosti s vedením těchto knih
- Seznam - vyhláška 307/2001 Sb. (změny pouze k začátku kal. roku)
- Matrikář - veřejný činitel (SO, zam. obce, zkouška)
-
- *Pozn: Zápisy se uskutečňují v úředních místnostech a rukopisně do předem svázaných knih a souběžně pomocí výpočetní techniky.*

Archivace

- Uchovávání MK po zákonem stanovenou dobu
- Kniha narození - 100 let
- Kniha manželství - 75 let
- Kniha úmrtí - 75 let

- Pozn. zák. č. 499/2004 Sb., o archivnictví

Ochrana osobních údajů

- Údaje v MK jsou neveřejné (povinnost mlčenlivosti !)
- Nahlížení:
 - 1.FO, které se zápis týká, členové její rodiny, její sourozenci a zplnomocněný zástupce, osvojitel (osvojenec po dosažení plnoletosti)
 - 2.úřední potřeba státních orgánů
 - 3. církve do 31. 12. 1949
- *Pozn: členové rodiny - manžel, rodiče, děti, prarodiče, vnuci (ne tchýně x snacha, rozvedený manžel)*
-

Jméno a příjmení

- Právo i povinnost užívat v úředním styku jméno a příjmení zapsané v KN
- Soulad s pravidly českého pravopisu (výjimky)

Změna

- Správní řízení
- Nutno podat žádost
- Rozhoduje matriční úřad podle TP
- Posuzuje hanlivost, směšnost či jiný vážný důvod

Evidence obyvatel

- Zák. č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech
- Zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- Vyhláška č. 177/2000 Sb., kterou se provádí zák. č. 133/2000 Sb.

Vymezení základních pojmů

- Informační systém evidence obyvatelstva - obsahuje údaje o obyvatelstvu, které jsou důležité pro činnost státu a bezprostředně identifikují obyvatele
- Provozovatelem je MV
- Obyvatelstvo: SO, cizinci s povoleným pobytem, držitelé mezinárodní ochrany (azyl nebo doplňková ochrana)

Trvalý pobyt

- *Místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání - vazba na registr obyvatel*
- *ÚS 4/02 Sb. n. svazek č. 28, Nález č. 136, str. 81 (dodává, že zpravidla)*
- - volba prováděna svobodně
- - nevznikají žádná práva k objektu ani vlastníku nemovitosti (např. právo nemovitost obývat)

Trvalý pobyt

- č. j. 2 As 64/2005-108 NSS rozšířený senát
- „rozhodnutí ohlašovny nemá soukromoprávní důsledky, nikdo se pouze na základě zaevidování, nezaevidování či zrušení údaje o místě trvalého pobytu nemůže domáhat vydání objektu bydlení, užívacího práva v něm, či naopak jeho vyklizení“
- „s místem trvalého pobytu je spojena řada důsledků jak pro ohlašovatele, tak i případně pro vlastníka objektu, v němž je místo trvalého pobytu evidováno“ tyto důsledky jsou stanoveny jinými právními předpisy
- „nedílnou součástí práva na zvolení místa trvalého pobytu je také právo na to, aby na zvolené adrese místa trvalého pobytu nebyly evidovány osoby, které pro to nesplňují nebo přestaly splňovat zákonné podmínky.“
- - možnost žaloby podle § 65 s.ř.s.

Trvalý pobyt

- - volební právo a místní referendum
- - exekuce
- - místní příslušnost
- - doručování

Trvalý pobyt

- - pouze jeden
- - objekt musí být určen k bydlení, ubytování nebo rekreaci
- - musí mít popisné nebo evidenční číslo
- podpůrnost sídla obecního úřadu (utajované porody (určeno místem narození), zrušení TP (místo posledního TP))

Evidence trvalého pobytu

- - ohlašovny - obecní úřady
- Provádějí i změnu a zrušení
- Vznik - narození - trvalý pobyt matky nebo správní obvod ohlašovny

Změna trvalého pobytu

- Ohlašuje občan v místě nového TP
- Vyplnění tiskopisu a nutno doložit OP a doklad o vlastnictví bytu nebo domu, nebo i jiný, z něhož vyplývá oprávněnost užívání (př. úředně ověřené písemné potvrzení souhlasu oprávněné osoby se změnou TP)
- - označení OP a nahlášení obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností a vydání potvrzení
- nevydává se v případě kladného vyřízení rozhodnutí
- *Pozn. Vlastníkovi se hlásí počet osob s TP, jejich jména příjmení*

Zrušení údaje o místě trvalého pobytu

- - ve správním řízení
- Ze zákona : neobyvatelnost objektu, jeho zánik, nebo nepravdivost údajů
- Na návrh: podává vlastník objektu - nutno doložit zánik užívacího práva a neužívání objektu (písemná forma - nájemní smlouva, ústní forma - prohlášení vlastníka)

Rodné číslo - vymezení pojmu

- Identifikátor FO (ÚS 673/02) - evidenční a identifikační charakter
- 10 místné číslo dělitelné 11 beze zbytku (před 1. 1. 1954 9 míst s 3 místnou koncovkou)

Rodné číslo - složení

- První dvojčíslí - poslední dvě čísla roku narození
- Druhé dvojčíslí - měsíc narození (u žen zvýšeno o 50) - pokud vyčerpáno tak o 70, u mužů o 20
- Třetí dvojčíslí - den narození
- Koncovka - čtyřmístná - rozlišení obyvatel narozených ve stejný den

Rodné číslo - držitelé

- Přidělováno každé FO narozené na území ČR (matriční úřad)
- osvojení (matriční úřad)
- Povolení k pobytu u cizinců (Policie ČR nebo MV)
- Udělení mezinárodní ochrany (Policie ČR nebo MV)

Rodná čísla

- Centrální registr - tvorba, přidělování a ověřování
- Vede MV

Výdejová místa

- Ministerstvo předává rodná čísla výdejovým místům
- 1. matriční úřad (přiděluje rodná čísla fyzickým osobám narozeným na území České republiky)
- 2. zvláštní matrika (přiděluje rodná čísla občanům narozeným v zahraničí)
- 3. policie (u cizinců)
- 4. ministerstvo (ostatní např. mezinárodní ochrana)

Změna rodného čísla

-
- a) totožné rodné číslo bylo přiděleno dvěma nebo více nositelům rodného čísla,
-
- b) bylo přiděleno chybné rodné číslo,
-
- c) došlo k osvojení,
-
- d) došlo ke změně pohlaví.

Ověření

- V případě pochybností např. o jedinečnosti RČ - nutno podat písemnou žádost ministerstvu o ověření RČ (kopie OP a rodného listu)
- Spolupráce s výdejovým místem
- Změnu provede ministerstvo
- Oznamuje doporučeně do vlastních rukou žadateli o ověření a nositeli duplicitního RČ

Doklad o přidělení

- Rodný list, oddací list a úmrtní list
- Doklad vydaný výdejovým místem
- Občanský průkaz
- Cestovní doklad (pokud zde rodné číslo je)
- Průkaz o povolení k pobytu cizince nebo azylanta

Nakládání s rodnými čísly

- Užívání a rozhodování o využití je v rukou pouze FO
- Využívání jen se souhlasem nositele
- Identifikaci rodným číslem musí ukládat zákon, jinak ji nelze požadovat

Správní delikty

- Neoprávněné nakládání s rodnými čísly a neoprávněné využívání rodných čísel
- Pokuta až do výše 10 mil. Kč